

Stanisław Swadźba*

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

GLOBALIZACJA ORAZ ZMIANY JEJ POZIOMU

STRESZCZENIE

Przedmiotem rozważań jest ukazanie zmian, jakie zaszły w poziomie globalizacji. Poprzedza je krótkie przedstawienie istoty globalizacji, jej pomiaru oraz metodologii mierzenia stopnia globalizacji według KOF. Indeks globalizacji KOF jest bowiem podstawą określenia aktualnego stopnia globalizacji poszczególnych krajów oraz zmian w jej poziomie w gospodarce światowej w latach 1990–2013. W Podsumowaniu przedstawiono wnioski wynikające z przeprowadzonych badań.

Słowa kluczowe: globalizacja, pomiar globalizacji, zmiany w poziomie globalizacji

Wprowadzenie

W ostatnich dekadach w gospodarce światowej pojawiło się wiele nowych zjawisk i procesów społeczno-gospodarczych, które wpływają na jej charakter. Do nich z pewnością należy globalizacja, która jest przedmiotem zainteresowania przedstawicieli wielu dyscyplin naukowych. Oprócz ekonomistów zajmują się tym procesem filozofowie, socjologowie, politolodzy, antropolodzy itd. Interesuje ich istota globalizacji, jej cechy, przyczyny powstania, skutki, czy jest to proces żywiołowy czy

* Adres e-mail: stanislaw.swadzba@ue.katowice.pl

kierowany, kto jest jej beneficjentem, a kto na niej traci. Z czasem przedmiotem zainteresowania stał się również jej pomiar. Jest to jeden z wąskich nurtów badania globalizacji. Ten aspekt będzie właśnie przedmiotem naszych rozważań. Celem niniejszego artykułu jest ukazanie stopnia globalizacji w skali makro (które kraje są bardziej, a które mniej zglobalizowane) oraz zmian, jakie zaszły w jej poziomie na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza (w jakich krajach proces ten przebiega wolniej, a w jakich szybciej).

1. Istota globalizacji

Globalizacja to bardzo szeroki i złożony proces odnoszący się głównie do sfery ekonomicznej, choć nie tylko. Globalizacja ma również swój – nie mniej ważny – wymiar społeczny i polityczny. Jest to najbardziej fundamentalny proces zmian dokonujących się obecnie na świecie (Zorska, 1989, s. 7). Globalizacja to nieunikniony los świata, nieodwracalny proces, który dotyczy każdego z nas (Bauman, 2000, s. 5). W sensie ogólnym globalizacja to proces, który jest tworzony przez zjawiska lub działania o wymiarze ogólnosiwiatowym (Zorska, 1989, s. 13).

Chociaż globalizację początkowo traktowano jako coś nowego, to z czasem uznano, że jest to wyższy, bardziej zaawansowany i złożony etap procesu internacjonalizacji gospodarczej, a więc kontynuacja tego, co miało już miejsce wcześniej. Globalizacja to jedynie przyspieszenie trwającego już od dawna umiędzynarodowienia procesu gospodarowania i tak obecnie globalizację definiuje większość ekonomistów. Niektórzy dodają, że jest to przekroczenie pewnej wartości progowej. Jeżeli internacjonalizacja oznaczała rozwijanie się stosunków ekonomicznych między niezależnymi gospodarkami narodowymi, to globalizacja oznacza taką intensyfikację tych stosunków, że wszystkie światowe gospodarki narodowe stają się mniej lub bardziej współzależne (Flejterski, Wahl, s. 18). To przesunięcie strukturalne w charakterze funkcjonowania kapitalizmu globalnego, które nadaje stosunkom między krajami nowy jakościowo wymiar (Liberska, 2002, s. 18).

Globalizacja jest też często określana jako narastająca integracja gospodarek narodowych (poprzez handel międzynarodowy i zagraniczne inwestycje bezpośrednie). Rynki i produkcja stają się w ten sposób coraz bardziej współzależne. Jest to, można rzec, globalna integracja (Zorska, 1998, s. 14–15). Globalizację można określić także jako proces coraz bliższego scalania gospodarek narodowych (Budnikow-

ski, 2000, s. 7). Dzieje się tak, ponieważ jest to proces likwidacji barier granicznych dla działania rynku. Konsekwencją tego jest integrowanie się gospodarki światowej (Szymański, 2004, s. 37).

2. Pomiar globalizacji

W literaturze przedmiotu pojawiło się wiele mierników globalizacji. Pierwszym był indeks globalizacji opracowany przez A.T. Kearney i „Foreign Policy” w 2001 roku. Był on publikowany tylko do 2006 roku i obejmował niewielką liczbę badanych krajów. Jego autorzy wyróżnili 12 wskaźników, które stały się podstawą pomiaru globalizacji (Measuring Globalization, 2001). W 2002 roku został opracowany indeks globalizacji przez The Centre for the Study of Globalisation and Regionalisation (CSGR) w University of Warwick w Wielkiej Brytanii. Był on publikowany w latach 2002–2004. Autorzy tego indeksu wykorzystali nieco więcej (16) wskaźników (Lockwood, Redoano, 2005). W roku 2008 pojawił się nowy, oparty na 11 wskaźnikach, Maastricht Globalisation Index – MGI (Figge, Martens, 2014), a dwa lata później – zbudowany na 21 wskaźnikach – New Globalisation Index (NGI) autorstwa P. Vujakovic (2010). W ostatnich latach opracowane zostały także inne indeksy globalizacji (Martens i in., 2014).

Podstawą rozważań nad zmianami w poziomie globalizacji w ostatnich dekadach będzie opracowany w 2002 roku KOF Index of Globalization. Jego nazwa pochodzi od nazwy instytutu badawczego (Konjunkturforschungsstelle), gdzie został skonstruowany przez A. Drehera (2006). Jest on rokrocznie opracowywany i publikowany (ostatni pochodzi z 2016 r.). Uwzględnia znacznie większą liczbę wskaźników. Jego walorem jest to, że obejmuje prawie wszystkie kraje świata (ponad 200). Ponadto opracowano powyższy indeks dla wcześniejszych lat. Tych cech nie mają wymienione powyżej indeksy globalizacji.

3. Metodologia pomiaru globalizacji według KOF

KOF Index of Globalization definiuje globalizację jako proces tworzenia sieci powiązań między podmiotami na różnych kontynentach, prowadzących do różnych przepływów, w tym ludzi, informacji i idei, kapitału i towarów. Globalizacja jest

traktowana jako proces, który powoduje erozję granic narodowych, integruje kraje gospodarki, kultury, technologie i zarządzanie gospodarkami oraz wytwarza relacje wzajemnych współzależności¹.

Indeks KOF posiada trzy wymiary, a mianowicie: globalizację ekonomiczną, globalizację społeczną oraz globalizację polityczną. W efekcie, oprócz ogólnego indeksu globalizacji, stworzone zostały trzy subindeksy. Każdy z nich jest obliczany na podstawie kilku wskaźników. Ponadto każdemu z nich przypisano określoną wagę.

Udział globalizacji ekonomicznej wynosi 36%, z czego 50% przypada na przepływy bieżące, a drugie 50% na restrykcje. Jeżeli chodzi o pierwszą grupę, to do obliczenia poziomu globalizacji wykorzystuje się następujące wskaźniki: handel międzynarodowy (jego udział wynosi 22%), bezpośrednie inwestycje zagraniczne (27%), inwestycje pośrednie (24%) oraz płatności z tytułu osiągniętych dochodów za granicą (27%). Każdy z nich obliczany jest jako procent PKB. Z kolei poziom restrykcji oblicza się na podstawie: liczby ukrytych barier importowych (23%), stawek celnych (28%), podatków nakładanych na handel zagraniczny jako procent bieżących wpływów (26%) oraz restrykcje dotyczące przepływu kapitału (23%).

Globalizacja społeczna (jej udział wynosi 37%) obliczana jest na podstawie trzech grup wskaźników, a mianowicie: danych dotyczących kontaktów osobistych (33%), przepływu informacji (35%) oraz bliskości kulturowej (32%). Do pierwszej grupy należą takie wskaźniki, jak: międzynarodowe rozmowy telefoniczne (w minutach na 1 osobę), transfery finansowe (jako % PKB), turystyka międzynarodowa (przyjazdowa i wyjazdowa), udział ludności zagranicznej w ogólnej liczbie ludności oraz liczba wysyłanych i otrzymywanych listów międzynarodowych (na 1 osobę). Do drugiej – liczba użytkowników Internetu (na 1000 osób), telewizji (na 1000 osób) oraz sprzedaż gazet (jako % PKB), a do trzeciej – liczba restauracji McDonalda, liczba supermarketów firmy IKEA (w przeliczeniu na 1 mieszkańca) oraz sprzedaż książek (jako % PKB).

Do obliczenia poziomu globalizacji politycznej, której udział w globalnym wskaźniku wynosi 27%, wykorzystano następujące wskaźniki: liczba ambasad w danym kraju, uczestnictwo w organizacjach międzynarodowych, udział w misjach pokojowych ONZ oraz zawarte traktaty międzynarodowe².

¹ Powyższa definicja jest punktem wyjścia do omówienia metodologii badań KOF. Zob. KOF (2016).

² Szczegółowe informacje na temat metodologii obliczania wskaźnika zob. KOF (2016).

4. Aktualny poziom globalizacji

Najnowszy indeks globalizacji KOF (2016), a także indeksy cząstkowe dla pierwszej „dwudziestki” rankingu zawarto w tabeli 1.

Tabela 1. Indeksy globalizacji KOF (2016) dla pierwszej dwudziestki rankingu

Indeks globalizacji	Globalizacja ekonomiczna	Globalizacja społeczna	Globalizacja polityczna
Holandia 91,70	Singapur 96,06	Austria 91,30	Włochy 97,53
Irlandia 91,64	Irlandia 93,08	Singapur 91,15	Francja 97,29
Belgia 90,51	Luksemburg 91,80	Szwajcaria 91,10	Belgia 96,51
Austria 89,83	Holandia 90,89	Irlandia 90,98	Austria 96,37
Szwajcaria 87,01	Malta 90,28	Holandia 90,77	Hiszpania 95,99
Singapur 86,93	ZEA 88,39	Belgia 90,45	Wlk. Brytania 94,95
Dania 86,44	Węgry 86,85	Puerto Rico 90,36	Szwecja 94,65
Szwecja 85,92	Estonia 86,11	Kanada 89,26	Brazylia 94,31
Węgry 85,78	Belgia 85,95	Cypr 88,21	Holandia 94,01
Kanada 85,67	Bahrajn 85,51	Dania 87,29	Szwajcaria 93,41
Finlandia 85,47	Mauritius 85,23	Francja 87,14	Kanada 93,17
Portugalia 85,08	Słowacja 86,63	Wlk. Brytania 86,08	Egipt 93,01
Norwegia 84,24	Austria 83,25	Portugalia 85,59	Argentyna 92,88
Cypr 84,07	Cypr 83,11	Norwegia 85,49	Turcja 92,53
Hiszpania 83,73	Czechy 82,89	Szwecja 84,63	Norwegia 92,26
Słowacja 83,62	Gruzja 82,56	Niemcy 84,53	USA 92,19
Czechy 83,60	Finlandia 82,23	Finlandia 83,84	Dania 92,12
Luksemburg 83,55	Malezja 81,46	Australia 83,43	Rosja 92,10
Francja 82,61	Portugalia 81,35	Hiszpania 83,23	Grecja 92,05
Wlk. Brytania 81,97	Dania 81,17	Słowacja 82,63	Niemcy 91,94

Źródło: KOF (2016).

Najbardziej zglobalizowanym krajem świata według KOF (2016) jest Holandia, a tuż za nią plasuje się Irlandia i Belgia. W pierwszej dwudziestce dominują kraje europejskie. Jest ich 18, w tym 16 to kraje członkowskie UE. W większości są to kraje średnie i małe. Z tzw. wielkiej czwórki znalazły się w niej tylko Francja i Wielka Brytania (2 ostatnie miejsca). Włochy zajęły 24., a Niemcy 27. miejsce. W pierwszej „dwudziestce” są trzy dawne kraje socjalistyczne, a obecnie nowe kraje członkowskie UE (UE-11) – Węgry, Słowacja i Czechy. Polska znalazła się na 23.

miejscu, a tuż za nią Estonia, Litwa i Bułgaria. Najniższe miejsce z tej grupy krajów zajęła Łotwa (40.).

W rankingu globalizacji ekonomicznej pierwsze miejsce zajął Singapur. Jednak i tutaj dominują kraje europejskie (15 w pierwszej „20”). W większości są to te same kraje (15). Polska zajęła dopiero 36. miejsce i została wyprzedzona przez 6 krajów z grupy UE-11 (4 z nich znalazły się w pierwszej „20”). Na zdecydowanie dalszych pozycjach znalazły się kraje „wielkiej czwórki” – 59. Wielka Brytania, 62. Włochy, 63. Francja i dopiero 81. Niemcy.

Bardzo zbliżony do rankingu ogólnego jest ranking globalizacji społecznej, w którym pierwsze miejsce zajęła Austria. Identyczny jest skład pierwszej szóstki (nieco inna kolejność), a w pierwszej „20” znajduje się aż 16 krajów z pierwszej „20” głównego rankingu. Znalazło się w niej również 16 krajów europejskich, w tym tylko jeden z grupy UE-11 – Słowacja. Tuż za nią uplasowały się Czechy, Litwa i Węgry, zaś Polska zajęła 34. pozycję.

Bardziej zróżnicowana – w porównaniu z wcześniejszymi – jest pierwsza „20” rankingu globalizacji politycznej. Również dominują w niej kraje europejskie (15). Widoczne są tutaj duże kraje („wielka czwórka”). Na pierwszym miejscu znajdują się Włochy, na drugim – Francja, a szóstym – Wielka Brytania. W „20” są również Niemcy, a także Rosja. Z krajów pozaeuropejskich znalazły się USA i Kanada oraz Brazylia i Argentyna. Polska zajęła relatywnie wysokie miejsce (31.). Przed Polską z grupy UE-11 znalazły się Węgry i Rumunia. Znacznie dalej uplasowały się Czechy i Słowacja, które we wcześniejszych rankingach były w czołówce.

Pozycje poszczególnych krajów – mając na uwadze wskaźniki będące podstawą budowy indeksów – nie powinny budzić większych wątpliwości. Co najwyżej może to być bardzo niska pozycja Niemiec w rankingu globalizacji ekonomicznej, a wysoka ZEA, Bahrajnu, Mauritiusu i Malezji. Takich „niespodzianek” nie ma już w pozostałych rankingach.

5. Zmiany w poziomie globalizacji w latach 1990–2013

KOF dostarcza nam informacji, które pozwalają na określenie zmian, jakie zaszły w poziomie globalizacji w dłuższym okresie (od 1970 r.). Jednak wcześniejsze dane nie obejmują wszystkich państw. Z tego względu przedmiotem naszych rozważań będą lata 1990–2013 (dane z ostatnich lat nie są w pełni porównywalne z wcze-

śniejszymi). Wzrost poziomu globalizacji w tym okresie miał miejsce na wszystkich kontynentach. W największym stopniu indeks globalizacji zwiększył się w Europie (o ponad 25 punktów). W ujęciu procentowym był to również jeden z największych wzrostów (wyższy był jedynie w Azji). W efekcie Europa pozostała najbardziej zglobalizowanym kontynentem (w analizowanym okresie indeks globalizacji dla tego kontynentu zwiększył się z 40 do prawie 67 punktów). Największy skok miał miejsce na początku lat 90. XX wieku. Od roku 2008 widoczne jest zahamowanie wzrostu indeksu, a nawet jego niewielki spadek. Wpływ na to miał z pewnością kryzys gospodarczy lat 2008–2009³.

Tylko w nieco niższym stopniu – w ujęciu punktowym – zwiększył się indeks globalizacji w Azji. Jednak procentowo był to największy wzrost (o 80%). Tak więc Azja w relatywnie krótkim okresie z kontynentu mało zglobalizowanego (w 1990 r. niższy poziom globalizacji miała jedynie w Oceania) stała się kontynentem wysoko zglobalizowanym (drugie miejsce za Europą). Indeks globalizacji wzrósł z niespełna 30 do ponad 53 punktów. Szczegółowa analiza powyższego wskaźnika pokazuje, że gwałtownie zwiększył się on – podobnie jak w Europie – w 1991 roku. Wyższy wzrost miał miejsce w latach 90. XX wieku, a nieco niższy – na przełomie pierwszej i drugiej dekady XXI wieku.

Zdecydowanie mniejsze zmiany zaszły na pozostałych kontynentach, zarówno w ujęciu punktowym (10–15 punktów), jak i procentowym (31–47%). Najmniejsza zmiana (w tym ostatnim ujęciu) nastąpiła w Ameryce Północnej, która spadła z miejsca drugiego na trzecie (indeks globalizacji w 2013 r. nieznacznie przekroczył 50 punktów). W analizowanym okresie wzrost indeksu globalizacji był na tym kontynencie bardziej zrównoważony. Większy skok, a później jego spadek, odnotowano w 1995 roku, a jego niewielki spadek w roku 2008. O jedno miejsce spadła również Ameryka Południowa, w której zmiana procentowa poziomu globalizacji była niewiele większa (indeks globalizacji w 2013 r. kształtował się nieco poniżej 50 punktów). Większe zmiany występowały w latach 90. XX wieku i w pierwszych latach XXI wieku. Od 2006 roku wskaźnik ten nie zmienia się. O jedną pozycję spadła również Afryka, chociaż wzrost stopnia globalizacji był tam największy (zarówno w ujęciu punktowym, jak i procentowym). W efekcie indeks globalizacji zwiększył się z 31 do 45 punktów. Jego wzrost był bardziej zrównoważony w porównaniu z innymi kontynentami. Na ostatnim miejscu w tym rankingu – pomimo wzrostu indeksu globalizacji – była i po-

³ Niewielki spadek lub przyhamowanie tempa wzrostu odnotowano na wszystkich kontynentach.

została Oceania. Jej indeks globalizacji wynosił odpowiednio 25,7 i 36,4 punktów. Wzrost indeksu był – z wyjątkiem roku 2002 i 2006 – równomierny.

W tym miejscu bliżej przyjrzymy się indeksom globalizacji krajów nam najbliższych, a mianowicie krajom UE. Poziom globalizacji tych krajów przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Indeks globalizacji KOF krajów UE-28

Kraj	1990*	1995	2000	2005	2010	2013
Austria	77,59	85,07	91,4	91,11	90,63	89,83
Belgia	81,19	88,85	91,94	91,5	92,17	90,51
Bułgaria	38,34	54,15	63,72	67,32	71,4	77,16
Cypr	49,36	55,12	66,18	76,02	86,2	84,07
Czechy	65,77	70,83	78,49	84,07	84,27	83,6
Niemcy	59,14	71,59	80,37	80,84	79,9	78,24
Dania	76,13	84,19	89,57	89,38	87,91	86,44
Hiszpania	68,81	77,51	84,19	84,87	84,88	83,73
Estonia	42,56	61,96	72,48	76,6	78,82	78,46
Finlandia	65,51	76,37	87,36	86,15	85,7	85,47
Francja	72,39	78,46	82,5	83,35	83,76	82,61
Wlk. Brytania	75,62	80,19	85,46	84,88	83,93	81,97
Grecja	50,21	68,08	74,98	80,4	81,35	80,4
Chorwacja	39,64	42,73	62,57	73,23	75,53	75,59
Węgry	58,82	75,13	81,07	85,48	87,07	85,78
Irlandia	74,06	81,21	86,29	86,94	92,51	91,64
Włochy	64,65	73,03	81,63	80,54	81,02	79,59
Litwa	35,17	49,1	62,51	70,19	72,06	77,26
Luksemburg	72,3	77,3	80,05	80,29	84,64	83,55
Łotwa	37,18	48,23	57,22	67,42	69,33	70,97
Malta	51,88	60,34	65,52	73,56	75,8	75,04
Holandia	81,63	87,05	92,07	91,09	91,88	91,7
Polska	49,24	66,69	72,51	78,51	80,1	79,9
Portugalia	54,87	74,2	81,3	85,57	87,7	85,08
Rumunia	34,13	50,98	62,07	67,13	73,62	75,09
Słowacja	56,85	63,83	74,29	82,9	84,75	83,62
Słowenia	38,44	51,35	66,24	75,19	76,87	76,24
Szwecja	79,35	85,15	89,3	89,67	88,5	85,92

* Dla Estonii, Chorwacji i Słowenii – 1991, dla Czech i Słowacji – 1993.

Źródło: KOF (2016).

Poziom globalizacji – jak już wcześniej wspomniano – jest najwyższy w krajach europejskich, głównie w krajach UE. W analizowanym okresie największe zmiany zaszły w nowych krajach członkowskich UE, w tym głównie w dawnych krajach socjalistycznych (w okresie gospodarki centralnie planowanej był on znacznie niższy). Największy skok (o ponad 40 punktów) nastąpił na Litwie, a następnie w Rumunii i Bułgarii (nieco poniżej 40 punktów). Niższy wzrost odnotował Cypr, a następnie Łotwa, Chorwacja i Polska. Dopiero na miejscach 8.–9. znalazły się dwa kraje „starej” UE: Portugalia i Grecja, a na 10. – Węgry. Z kolei najmniejsze zmiany odnotowały: Wielka Brytania, Szwecja i Belgia (poniżej 10 punktów), a następnie Holandia, Francja i Dania (nieco powyżej 10 punktów). Są to kraje o wysokim wskaźniku globalizacji (cała szóstka była w pierwszej ósemce krajów pod względem stopnia globalizacji w 1990 r.). Reasumując, można stwierdzić, że największy wzrost poziomu globalizacji odnotowały kraje, w których indeks globalizacji był najniższy, a najmniejszy – w których był najwyższy. To świadczy o konwergencji tych krajów, która w UE w coraz większym stopniu obejmuje sferę realną, sferę regulacji, a także – jak widać – poziom globalizacji.

Podsumowanie

Przeprowadzone badania nad globalizacją i jej pomiarem pozwalają na wyciągnięcie następujących wniosków:

1. Najbardziej zglobalizowane są wysoko rozwinięte kraje europejskie średnich rozmiarów.
2. Kraje europejskie dominują we wszystkich wymiarach globalizacji.
3. Małe kraje bardziej widoczne są w rankingu globalizacji ekonomicznej, a duże – politycznej.
4. Kraje będące na niższym poziomie rozwoju są mniej zglobalizowane.
5. Wzrost poziomu globalizacji wystąpił na wszystkich kontynentach.
6. Największy wzrost miał miejsce w Europie, głównie w nowych krajach członkowskich UE (dawnych krajach socjalistycznych).
7. Znaczny wzrost poziomu globalizacji wystąpił również w krajach Azji.
8. Pozostałe kontynenty odnotowały mniejsze zmiany poziomu globalizacji.

Literatura

- Bauman, Z. (2000). *Globalizacja*. Warszawa: PIW.
- Budnikowski, A. (2000). *Globalizacja a integracja*. Warszawa: SGH.
- Dreher, A. (2006). Does Globalization Affect Growth? Empirical Evidence from a New Index of Globalization. *Applied Economics*, 10, 1091–1110.
- Figge, L., Martens, P. (2014). Globalisation Continues: The Maastricht Globalisation Index Revisited and Updated. *Globalization*, 11 (4). DOI: 10.1080/14747731.2014.887389.
- Flejterski, P., Wahl, T. (2003). *Ekonomia globalna. Synteza*. Warszawa: Difin.
- KOF (2016). *KOF Index of Globalization*. Pobrane z: <http://www.globalization.kof.ethz.ch>.
- Liberska, B. (red.) (2002). *Globalizacja. Mechanizmy i wyzwania*. Warszawa: PWE.
- Lockwood, B., Rodano, M. (2005). The CSGR Globalisation Index: An Introductory Guide. *CSGR Working Paper*, 155/05.
- Martens, P., Castelli, M., De Lombaerde, P., Figge, L., Scholte, J.A. (2014). New Directions in Globalization Indices. *Globalizations*, 12 (2). DOI: 10.1080/14747731.2014.944336.
- Measuring Globalization (2001). *Foreign Policy*, 122, 56–65.
- Szymański, W. (2004). *Interesy i sprzeczności globalizacji. Wprowadzenie do ekonomii ery globalizacji*. Warszawa: Difin.
- Vujakovic, P. (2010). How to Measure Globalisation? A New Globalisation Index (NGI). *FIW Working Paper*, 46. Pobrane z: <http://www.fiw.ac.at>.
- Zorska, A. (1998). *Ku globalizacji? Przemiany w korporacjach transnarodowych i w gospodarce światowej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

GLOBALIZATION AND ITS LEVEL CHANGES

Abstract

The subject of discussion is to show the changes that have taken place in the level of globalization. These considerations are preceded by a short presentation of the essence of globalization, its measurement and the methodology for measuring the degree of globalization of the KOF. KOF index of globalization is in fact the basis for determining the current globalization of individual countries and changes in the level of the global economy in the years 1990–2013. The Summary presents the conclusions of the study.

Keywords: globalization, the measurement of globalization, changes in the level of globalization

JEL code: F60